



Az antialkoholizmus jelentősége, különös tekintettel társadalmi mozgalmainkra.

Irta és a szegedi kath. nagygyűlésen elmondta: *Trmál* Rezső a K. Sz. I. E. antialkoholista szakosztályának elnöke.

E szavak, az antialkoholizmus jelentősége, sokak ajkán kacajt fakasztottak. Mikor repülő meghívóinkat kiosztották a „mi rikkan-csaink“, hányan vágták oda csak úgy félvállról: Én az antialkoholizmusnak semmi jelentőségét nem ismerem!

Nem ismered? Nem *akarod* ismerni! Mert ha meg akarnád ismerni, *férfiás, vagy nőies* kötelességed volna arról le is mondani!

Igen, uraim. Nem akarjuk ismerni! Ugy csinálunk, mint akinek egy csiszolatlan, drága követ mutatnak s az pedig oda vágja: Eh semmi! Silány kavics!! Semmi jelentősége! Semmi értéke!

Antialkoholizmus!!? Silány kavics! Esztelen hóbort! „Okos“ ember arra mitsem ad.

Hagyjuk csak békén az antialkoholistákat, majd ki fujják magukat! S ők is megisszák a jó bort!

Ilyen szavakkal félre rugják e „silány“ kavicsot, a nélkül, hogy bele tekintenének mélységes titkaiba. Vagy ha félre nem rugják is, kerülik óvatosan e nem barátságos kérdést, kultur-problemát, nemzet, honmentő kérdést még azok is, akik legtöbb szociális érzékkel áldvák meg. Még azok is, akik e nemzet s katolikus egyház épületében oly nagy buzgalommal munkálkodnak, oh uraim! még ezek is kikerülnek, nem akarják felismerni jelentőségét, mert az egy kis lemondással járna!

Nagy szociológusaink, társadalmi vezéreink ha ez alapból kiindulva akarnák a vajudó társadalmi, szociális, vallási s még többet mondok: *politikai* kérdéseket megoldani, akkor bizonyos, hogy magukon kellene az orvoslást megkezdeniök.

Erre a nagy erőre akarok rámutatni. Érzem, nagy feladat áll előttem! Nagy fába vágtam a fejszém! De a meggyőződés karom megacélozza; hadd sujsak, vágjak, ha kell elevenbe is! *Gyöngé*, jelentéktelen az én szavam, de tárogatóként szeretném a riadót elharsogni a Kárpátoktól az Adriáig! Minden ajtón bezörgetve, minden katolikus szíven bekopogtatva! Hallgass meg bennünket, katolikus testvérünk! Hallgassatok meg! S ha csak egy kis igazat adtok szavaimnak, pedig tenger igazság van benne, akkor kövessetek!

Úgy lüktet az ér ereimben: oda szeretném mennydörögni Eggel püspökkel: Katolikusok! Ez az alkohol ellen való kérdés olyan kérdés, melylyel szemben eltörpülnek ama kérdések, melyekért a pártok hevülnek.

Valami szent lelkesedés, buzgalom szállja meg a lelkem, mellyel a hazának minden fiát szeretném meggyőzni Fischer püspök szavainak igazságáról: Magyarországnak jelenleg egy, a töröknél, tatárnál veszedelmesebb ellensége van: az alkoholizmus!

Katolikus testvéreim! Hallgassátok meg! Mitől remeg az én hittől égő, hazaszeretettől lángoló szívem az Egyházi Közlöny Sz. A. írójával: Minden társadalmi mozgalom csődöt fog mondani, vagy legfeljebb félsikerrel jár, *ha a bajok gyökerével, az alkohol pusztításaival nem törődünk!*

Uraim! szavaim ne kísérje néma vagy gunyos kacaj! Ne mosolyogjatok meg. Ne vessétek meg az ifjú szavát, *ki véremmel szeretném az ég boltjára írni: Minden társadalmi mozgalmunk, katolikus, keresztény társadalmi mozgalmunk csődöt fog mondani, vagy csak félsikerrel jár, ha az antialkoholizmust megvetjük.*

Ne áltassuk magunkat! Félsikerrel járt, félsikerrel jár! Félsikerrel fog járni! Annyi lelkes szó, annyi nemes példa, miért csak falrahányt borsó? Miért e tespedés? Miért e dermesztő mély álom? Uraim! Egy az oka, miből minden egyéb rossz ered, társadalmi ténykedésünket megölő, lenyügöző rossz ered: és ez az egyszersmind nemzeti veszedelem: az alkoholizmus. Az ijesztő mérvet öltő alkoholizmus!

Nem hiszik. Az apostolok szavainak sem hittek. *Megkövezték* őket. Kövezzenek meg engem is s akkor is azt mondom: vallási, szociális, társadalmi s politikai életünk rémes, pusztító, betegsége az alkoholizmus. Az a fekély ott éktelenkedik a nők és férfiak közt egyaránt. Pusztít a csecsemőtől... az aggig. Uralkodik a

tudatlan népen, a művelt intelligencián, a fenkölt lelkű kleruson s ki emelem: *beleette magát az ifjuságba*: különösen az egyetemi és iparos ifjuságba.

És — uraim! Ezen mi nem akarunk segíteni? Hisz akkor mi szemfényvesztők vagyunk!

De keressük még csak tovább azokat a kapcsokat, amelyek az antialkoholizmussal társadalmi mozgalmainkat érdekeltébe hozzák.

Uraim! Minden vállalathoz, a társadalmi organizációhoz pénz — pénz kell. Akarnak önök pénzt? kincset? Mi adunk! Amennyit mások sohasem adtak. *Fektessék bele vállalatainkba az anti-alkoholizmus értékcsökkenést soha nem ismerő nagy tőkét!* Ennél nagyobb kincset nem ismerek!

Az organizációhoz karakteres, jellemes társadalomra van szükség! Krisztusi világnézet alkoholizált társadalomban életté sohasem testesíthető! Jellemes az, akinek alapelvei vannak! Aki azokhoz ragaszkodik. Az alkohol meggyöngíti a jó és rossz közötti különbség éles megállapítására való képességet s meglazítja az elveinkhez, hitünkhez való ragaszkodási készséget.

Organizáláshoz önállóságra képes egyénekre van szükség! Lehet-e az önálló, ki a maga lábain meg sem tud állani? Önálló az, aki az alkohol rabszolgája, aki inkább betér a korcsmába, mint egy okos beszéd meghallgatására? Alkoholizált egyén az árral szemben megállani sem tud, hát még azzal szembe menni?!

Szervezkedésnél, a cél biztos tudata kell, hogy ismeretes legyen! Lehet-e annak nemes célja, aki a borban, pálinkában, sörben találja a legnagyobb gyönyörűségét? Az ilyen előtt a legzebb cél is homályos!

Szervezkedéshez akarat kell! Van-e annak akarata, aki azt mondja, hát bizony szép dolog, dicsérendő buzgóság, mellyel önök, a népet megmenteni akarják, bizony nagy szükség van önökre, no de én a borocskámat mégis megiszom. Ime az alkohol megöli az akarat erőt.

Keresztény társadalmi élethez öntudatos vallásosság kell. Mi öli ki leghamarább az emberek szívéből a hitet? Ne higgyék, nem mindíg a könyvek! Nem a sajtó. Az is lepereg a falról. Kiöli a hitet a nép szívéből a korcsma, ahol a szociáldemokrácia bacilusaival telített a lég, kiöli az ifjuság, az intelligens ifjuság szívéből a boros, a pezsgős élet. Napról-napra való öntudatlan

sorvadás munkája az. Nem tagszakadás a hitetlenség terjedése, de lassu tödövész, amely titkon jár. Ott teremnek a korcsmában: a hitetlenség s tödövész bacilusai.

Azt írja Sipeki Balás Lajos rozsnyói püspök körlevelében: „Nem habozom kijelenteni, hogy a mai kor szerencsétlen irányzatainak, a mértéktelen élvezetváagnak, törvényt, korlátot nem tűró érzékiségnek, az anyagias gondolkodásnak, fiatalságunk tekintélyt nem ismerő duhajkodásának egyik legerősebb főtámasza az alkoholizmus“. Megtoldom a főpásztőr szavait: csirája, éltető eleme és támasza! Igen, a vallástalanság s ezzel a szociáldemokrácia ott csirázik, növekedik az alkohol karjaiban, annyira hogy ma *Alkohol* öfelsége uralkodik az emberekben Krisztus helyett, úgy hogy igazat kell adnom Vámbéri Árminnak: A vasárnap Isten imádásra van szentelve: Az Isten, kit mindnyájan imádunk, az Alkohol! — és igaza van! Vagy nem?!?

A szervezkedéshez *egyetértés, összetartás* kell. Az alkohol egyenetlenséget, viszálykodást szül.

A szervezkedéshez *erkölcsi alap* kell! Az alkohol az erkölcsöt a posványba dönti. Nem részletesen, csak ennyit mondok: kérdezzék meg mindenik elkörcsileg elbukott ifjut; nem az alkohol barát síralmaitól megerősödvé követé el az első lépést a bukáshoz? Uraim, egy sem akad, aki a kísértettel szemben nem azért bukott volna el. S ha úgy van, hát már ez maga az Égbe kiált boszuért!

A szervezkedéshez *áldozatkészség* kell. Ott hol az emberek az alkohol töke erősítésére adják a pénzöket, ott ne várjunk áldozatkészséget!

Számtalan kelléke van még a szervezkedésnek, de már ennyi világosan megmondja, hogy keresztény szervezkedésünk legnagyobb akadály a alkoholizmus!

Állítsam-e szembe az antialkoholizmus jelentőségét külön! Ugye fölösleges!?

Most még Uraim, társadalmi mozgalmaink néhány nagyobb irányzatára fogok rámutatni, melyekre nézve nagy jelentőséggel, nagy hatással volna az antialkoholizmus.

A sajtó! A krisztianizmusnak szerintünk a rossz sajtó a legnagyobb ellensége! A katolikus sajtónak pedig az alkohol a legnagyobb ellensége. Hiszen már a pornografia s az alkoholizmus ikertestvérek. A rossz sajtó a hitetlenséget terjeszti, a hitetlenség az alkoholizmus emlőin táplálkozik. Sic! Azután a katolikus

sajtóhoz áldozatkészség kellene, mint említém azonban, alkoholizált társadalom nem ismer áldozatkészséget!

Uraim! *Ha azt a pénzt ide tehetném az asztalra, mondván a katolikus sajtóra, ismétlem, ha azt a pénzt, amit a katolikus nagygyűlés tagjai szerény mértékben bár itt Szegeden, e három nap alatt alkoholra fordítottak s ha még hozzátehetném hazám összes jó katolikusai által szintén e három napon elfogyasztott alkohol értékét: volna katolikus sajtó!!!*

Itt akaratlan ki kell térnem. A történelem szavai szerint a perzsák, ha nagyfontosságú kérdésben akartak határozni, bankett-félét, társas vacsorát, vagy ebédet rendeztek. Ott aztán az alkohol hatása alatt tárgyaltak s tárgyalásuk eredményét, ami ugyancsak bő lehetett, lejegyezték. Ezeket a határozatokat pedig más alkalommal „józan fővel“ újra előszedték s megrostálták.

Mi, uraim! másképp cselekszünk. Előbb megvitatjuk s mikor kész van, bankettezünk s másnapra a sok szép lelkes elhatározás a borral, pezsgővel együtt kigőzölög s maradnak papiroson holt határozatok! Nekünk nem használnak a bankettek! Söt ártnak!

A másik társadalmi ténykedésünk a föld magyar kézben tartására való törekvésünk kellene, hogy legyen. Méltán mondjuk az alkoholizmust nemzeti veszedelemnek. Hisz az *Alkotmány* napról napra kesergi: „Megmozdult a föld a magyar alatt.“ Igen! Kimosta a magyar nép lába alól az alkohol a földet. Az a rengetek birtok közvetve, vagy közvetlenül alkohol árán került a jövevények méltatlan kezébe. Kérdezzék csak meg a falvak papságát. Hatoljanak csak mélyen bele a kisbirtokosok tönkrejutásának okaiba s napnál is fényesebb lesz: *Megvették földjeinket, pálinkával fizették meg!*

Balás Lajos püspök ur öméltósága is megerősíti szavaimat: Ha a meggondolatlanságok eredetét ismernők s ennek nyomán az árverések számát, melyek szép hazánkban évenként előfordulnak, hánynak eredményét látnók az alkoholizmusban és ennek szomorú következményeiben. Hány családi és ez által nemesi vagyon pusztul el az alkoholizmus miatt, mert nemzeti szempontból még sem mindegy, kinek kezére került a vagyon.

Ezzel kapcsolatban szóljak a ki-bevándorlásról. *A kivándorlást az alkohol idézi elő, az idegenek bevándorlását az alkohol táplálja.* Kérdezzék csak meg a kivándorlókat. Persze Amerikában megélnék. Ott lelkiismeretes az állam. Heti keresményét nem költheti el.

a korcsmában a munkás, mint nálunk. Minket nem furdal a lelkiismeret.

Aztán teszünk-e a kivándorlás megszüntetésére, s a bevándorlás megölésére? hogyan, a tüdővésztes betegnek levágjuk a kicsi ujját. És várjuk a meggyógyulást. Na babám! várhatsz!

Itt is radikális cselekvésre van szükség! Vágjuk ketté a gordíusi csomot. Ne áltassuk magunkat s a világot! Míg népünket ki nem ragadjuk az alkohol fojtogató karjaiból, hiába építünk a Népszövetségre! Amit a gyűlésen még öntudatosan, lelkesen vallott, azt már egy óra múlva a korcsmában sárba tapodja. Amit a pap felépít, azt a Mózsi korcsmáros lerontja. Miért maradnak a férfiak távol a népszövetségi ülésről? Hol maradnak? Nincs hitük? Oh nem! Csak éppen betértek egy kupicára. Jönnek mindjárt! Dehogy jönnek, Alkohol ő felsége ott ragadta őket. De ne is vádoljuk ezért, mert minden szavunk káromlás. Hanem ébredjünk. Oktassuk ki a népet. Követeljünk drákói törvényeket az alkohol leláncolására: akkor mienk a nép. Akkor hódítani fog, győz, diadalt arat a Népszövetség!

Oh ha az a 212.000 népszövetségi tag absztinens volna: csodákat lehetne azzal a táborral művelni. Vagy nézzük a keresztény-szociális mozgalmat. Örömtől repdes lelkem, mikor a hír szárnyain előrehaladásunkról hallok! De érzem, ezzel is előbbre volnánk, ha dermesztő, lélekölő korcsmákból kiragadnók a munkásnépet, ha keresztény-szocialista vezéreink az antialkoholizmussal behatóbban foglalkozva, azt a működési körökbe belevonnák. Mert jegyezzük meg; szentül vallom: „Az alkoholizmus elleni harc mindinkább oly sürgős, hogy komolyan nem vehetünk szociálpolitikust, kinek szeme, szíve, érzéke nincs ez iránt, mert oly szükséges, hogy minden szociálpolitikai tevékenységet, mely e kérdés elől kitér, üres szószátyárkodásnak kell tekinteni.“

Keresztény szociális testvérek! örök igazságok Manning bíboros szavai: Ha nem tesztek pozitív intézkedéseket, hogy az alkoholizmus veszélyét leküzdjétek, elhanyagoltok egy oly betegséget, mely a társadalom szíven rágódik, munkáscsaládok házi boldogságát megmérgezi s egymaga több bajt okoz, mint minden más e korszakban. A magyar keresztény-szociálístáknak is mondom: „Nem fog nektek sikerülni a szociális kérdéseket megoldani, mielőtt az alkoholizmust le nem győztétek! Az alkoholizmus már előre megrongálja minden intézkedéseteket.“

Igen! Csak úgy a keresztény-szociálistáké a jövő hazánkban, ha az antialkoholizmusra fősulyt fektetnek!

Katholikus testvéreim! Főtisztelendő katolikus klerus! Láthatjuk: nagy feladat vár reánk! A szociáldemokraták, szabadkőművesek már felismerték az antialkoholizmust s igyekeznek is azt kihasználni, kamatoztatni. S ha mi az antialkoholizmussal is megkésünk, akkor eső után köpenyeg! Mert jegyezzük meg: Azé a párté a jövő hazánkban, mely az antialkoholista táborot meghódítja, illetve megteremti, létrehozza.

X. Pius jelszava! *Omnia restaurare in Christo*. Ez az ő szózata. Reform! Reform minden oldalon. Antialkoholizmus nélkül pedig ujjászületést ne várjunk. Szentatyánk is e véleményének adott kifejezést, amidőn az absztinenciát programja megvalósítása leghathatósabb eszközének deklarálta. Öszentsége, Krisztus helytartója intenciója szerint cselekszünk, ha antialkoholisták leszünk.

A haza és egyház nevében föl hát! A Krisztusban való megújulásért bontsuk ki, azaz ragadjuk kezünkbe, emeljük magasra az antialkoholizmus zászlóját. Mert ismétlem: társadalmi mozgalmaink győzelme fűződik e kérdéshez: az antialkoholizmushoz. Vele minden társadalmi mozgalmunk, ténykedésünk sikerrel jár, diadalt arat. Katholikusok! föl hát a keresztes hadra az alkoholizmus ellen! A hazáért s egyházért föl hát!
